

Tiedote 28.1.2022

Intian näkymät, Lapin luonto ja moderni värimaalaus kohtaavat Per Steniuksen taiteessa – näyttely *Etsijä* Didrichsenin taidemuseossa 12.2.–8.5.2022

Didrichsenin taidemuseon kevään näyttely *Per Stenius – Etsijä* esittelee värikkäistä Intia- ja Lappi-aiheista tunnetun taiteilijan tuotantoa ja valaisee salaperäistä henkilöä teosten takana. Näyttelyssä nähdään maalauksia, piirustuksia ja grafiikkaa 1940-luvulta 2000-luvulle. Esillä on myös Steniuksen kuvaamaa filmimateriaalia matkoilta sekä esineistöä taiteilijan arkistosta. Samaan aikaan avautuvassa kokoelmanäyttelyssä nähdään henkisyiden ja taiteen suhdetta ilmentäviä teoksia Didrichsenin taidemuseon omasta kokoelmasta.

Etsijä on läpileikkaus Per Steniuksen (1922–2014) kuvataiteilijanuraan, mutta näyttelyssä myös lähestytään salaperäistä henkilöä teosten takana. Näyttely osoittaa hänen lähtökohtansa modernissa kuvataiteessa sekä lukuisten, etenkin Intian- ja Lapin-matkojen avaamat horisontit. Kokemukset eksoottisine näkymineen kypsyttivät taiteilijana, ja niiden myötä kehittyi visuaalisesti puhutteleva, Steniukselle tunnusomainen väri-ilmaisu. Näyttelyn maalaukset, piirustukset ja grafiikka ulottuvat ajallisesti 1940-luvulta 2000-luvulle.

Pitkäaikaisesta taiteellisesta toiminnastaan ja keräilijäsuosiostaan huolimatta Stenius on ollut taiteilijana verraten vähän tunnettu. Didrichsenin taidemuseo on iloinen saadessaan järjestää näyttelyn nyt, kun taiteilijan syntymästä tulee kuluneeksi 100 vuotta.

Ennakkoluuloton modernisti ja totuuden etsijä

Per Stenius (1922–2014) opiskeli Vapaassa Taidekoulussa mm. Sam Vannin ja Sigrid Schaumanin johdolla ja teki ensiesiintymisensä kuvataiteilijana 1947. Steniuksen taiteellinen läpimurto ajoittuu 1940–1950-lukujen taitteeseen, jolloin hänet opittiin tuntemaan ennakkoluulottomana modernistina. Ura käynnistyi kubismin hengessä, ja Stenius maalasi teoksia, jotka saattoivat olla sekä abstrakteja että esittäviä samaan aikaan. Stenius sai kriitikoilta positiivista vastakaikua, ja myös eturivin taiteenkeräilijät, kuten Maire Gullichsen, Heikki A. Reenpää ja Jalo Sihtola, ottivat Steniuksen omakseen.

Saavutettu taiteellinen menestys ei riittänyt ankkuroimaan Steniusta kotimaan taidemaailmaan. Taiteen uudet muoti-ilmiot, formalismi ja konkretismi eivät puhutelleet taiteilijaa. Stenius koki kutsumukseksen totuuden etsimisen, sekä taiteessa että ihmismielessä. Hän löysi vastauksia Intian uskontojen ja elämäkatsomusten kirjosta. Ensimmäisen kerran Stenius suuntasi Intiaan 1953, ja taittoi matkan yksin autollaan. Matkat toistuivat lähes vuosittain aina 2000-luvun alkuvuosiin asti. Matkojen myötä syntyi pyhiä henkilöitä, Intian näkymiä ja värihehkua kuvaavia teoksia.

Kiertävää elämää viettänyt taiteilija löysi toisen henkisen kotinsa Lapista. Lapissa Steniusta kiehtoivat toisaalta erämaaelämä kaukana järjestäytyneestä yhteiskunnasta, toisaalta voimakas luontokokemus: ruskan hurmokselliset värit ja hyytävän kylmä, avoin maisema.

Ystävät ja yhteistyö

Didrichsenin taidemuseo on näyttelyä valmistelleessaan tehnyt yhteistyötä Steniuksen lähipiirin muodostaman työryhmän kanssa. Taiteilijan ystäväistä, yhteistyökumppaneista ja sukulaisista muodostuva ryhmä on vuodesta 2014 lähtien koonnut tietoja taiteilijan elämästä ja taiteesta, ja heidän näkemyksellinen panoksensa on ollut näyttelylle ensiarvoisen tärkeä.

Museon huvilasiivessä on esillä Steniuksen jäämistöstä kootusta taiteilijanarkistosta lainattua henkilökohtaista aineistoa: Stenius julkaisi taideteoreettisia kirjoituksia, runoteoksen, proosaa, elämänkatsomuksellista kirjallisuutta ja loputtomilla nimimerkeillä mielipidekirjoituksia. Hänen tekninen ajattelunsa poiki patentteja, keksintöjen prototyyppisiä ja mallipiirustuksia. Harvinaisesta persoonasta ja monilahjakuudesta kertoo lisää näyttelyjulkaisu, jonka kirjoittajia ovat Steniuksen velipuoli **Thure Wahlroos** ja taiteilijatoveri **Riggert Munsterhjelm**.

Näyttelyn teokset on lainattu kotimaisista museo- ja yksityiskokoelmista.

Taide ja henkisyys -kokoelmanäyttely

Steniuksen taiteessa ilmenevä henkisyys-teema ulottuu myös Didrichsenin taidemuseon omasta kokoelmasta koottuun näyttelyyn. Museon alakerrassa nähdään henkisyys- ja taiteen suhdetta ilmentäviä teoksia, kuten aasian taiteen kokoelmaan kuuluvia Buddha-hahmoja, joita **Marie-Louise ja Gunnar Didrichsen** keräsivät 1960-luvulta lähtien. Kokoelmanäyttelyssä nähdään myös muinaisen Mesoamerikan esineistöä sekä kotimaista ja kansainvälistä maalaus- ja veistotaidetta. Näyttelyn taiteilijoita ovat muun muassa **Wassily Kandinsky, Niki de Saint Phalle, Kuutti Lavonen** ja **Hugo Simberg**. Kokoelmanäyttely on esillä 21.8.2022 asti.